

Raad van de
Europese Unie

**Brussel, 11 december 2020
(OR. en)**

13976/20

**ENER 492
RECH 517
IND 266
CLIMA 348**

RESULTAAT BESPREKINGEN

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
d.d.:	11 december 2020
aan:	de delegaties
nr. vorig doc.:	13714/20 +COR1
Betreft:	Conclusies van de Raad "Naar een waterstofmarkt voor Europa"

Voor de delegaties gaan hierbij de conclusies van de Raad "Naar een waterstofmarkt voor Europa", die de Raad van de Europese Unie op 11 december 2020 via de schriftelijke procedure heeft goedgekeurd.

Conclusies van de Raad

Naar een waterstofmarkt voor Europa

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE

1 HERINNEREND AAN HET VOLGENDE:

- 1.1 De Europese Raad heeft op zijn bijeenkomst van 12 december 2019 de doelstelling van een klimaatneutrale EU in 2050 bekrachtigd en hierbij nota genomen van de mededeling van de Europese Commissie over de Europese Green Deal, die ten doel heeft in 2050 van Europa het eerste klimaatneutrale continent te maken, biodiversiteitsverlies en verontreiniging aan te pakken en de verspilling van hulpbronnen terug te dringen door over te stappen op een meer circulaire economie.
- 1.2 Met de bekrachtiging van de Overeenkomst van Parijs hebben de EU en haar lidstaten ermee ingestemd nationaal bepaalde bijdragen in te dienen om hun broeikasgasemissies snel te verminderen teneinde de wereldwijde temperatuurstijging ten opzichte van de pre-industriële niveaus ruim onder 2 °C te houden en verder te proberen de temperatuurstijging te beperken tot 1,5 °C.
- 1.3 De conclusies van de Raad van 25 juni 2019 over de toekomst van energiesystemen in de energie-unie om de energietransitie en de energie- en klimaatdoelen voor 2030 en daarna te verwezenlijken, waarin de nadruk werd gelegd op de ontwikkeling en toepassing van veilige en duurzame koolstofarme technologieën die bijdragen aan decarbonisatie; het bevorderen van sectorkoppeling en sectorintegratie; het wegnemen van belemmeringen in de regulering; en de noodzaak van het beoordelen van het potentieel van waterstof, met name uit hernieuwbare energiebronnen, om zo goed mogelijk gebruik te maken van de bestaande gasinfrastructuur in de EU in een koolstofvrij energiesysteem.

- 1.4 Het toenemend aantal steeds ambitieuzere recente nationale waterstofstrategieën van de lidstaten en de steeds talrijker regionale initiatieven op het gebied van waterstof en het belang van de uitvoering van een coherente en complementaire strategie op het niveau van de Unie.
- 1.5 De mededeling van de Europese Commissie over een EU-strategie voor een geïntegreerd energiesysteem en de mededeling van de Europese Commissie over een waterstofstrategie voor een klimaatneutraal Europa, die tot doel hebben een geïntegreerd energiesysteem op te bouwen dat klimaatneutraal is en waarin een waterstofroutekaart voor de EU is opgenomen met doelstellingen voor, onder andere, het opschalen en inzetten van elektrolyse-installaties, het kostenconcurrerender maken van waterstof, met name door elektrolyse geproduceerde waterstof, een bijbehorende investeringsagenda, voorstellen voor het stimuleren van vraag en aanbod en elementen voor een markt- en infrastructuurkader, die allemaal passen in een holistische visie op de mogelijkheden van grotere synergie tussen de energiedragers en de eindgebruiksectoren.
- 1.6 Het "Waterstofinitiatief" van Linz, dat in september 2018 door alle lidstaten en de Europese Commissie, en door een groot aantal belangrijke spelers uit de energie- en de industriesector werd gesteund, waarin wordt gewezen op de mogelijkheden van duurzame waterstof-technologie voor het koolstofarm maken van meerdere sectoren, voor het energiesysteem en voor de energiezekerheid van de EU op lange termijn.
- 1.7 De Europese alliantie voor schone waterstof, die de pan-Europese samenwerking moet versterken door openheid, partnerschap, inclusiviteit, diversiteit en transparantie, en de waterstofwaardeketen in heel Europa moet opschalen door het aanleggen van een robuuste pijplijn van projecten waarmee de totstandbrenging van een klimaatneutraal Europa wordt beoogd.
- 1.8 De rol die de Gemeenschappelijke Onderneming brandstofcellen en waterstof vervult, als uitstekend voorbeeld van een publiek-privaat partnerschap in de waterstofwaardeketen, namelijk voor onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie.

- 1.9 Uit het verslag van de Europese Commissie over de stand van zaken omtrent de energie-unie voor 2020 bleek dat de waargenomen daling van de investeringen voor onderzoek en innovatie in schone energietechnologieën moet worden tegengegaan om het duurzame groeipotentieel op lange termijn te versterken, met bijzondere aandacht voor sectoren en innovatoren in de EU die de benodigde schone technologieën zullen ontwikkelen en wereldwijd kunnen promoten.
- 1.10 Het strategisch forum voor belangrijke projecten van gemeenschappelijk Europees belang (IPCEI's) heeft "waterstoftechnologieën en -systemen" aangemerkt als een van de strategische waardeketens, die van essentieel belang zijn om de concurrentiekracht en de duurzaamheid van de EU in de toekomst te vergroten.
- 1.11 De centrale rol van de nationale energie- en klimaatplannen voor het economisch herstel en voor het prioriteren van de nodige toekomstige investeringen om de energie- en klimaatstreefcijfers van de EU voor 2030 en het doel inzake klimaatneutraliteit van de EU in 2050 te halen.
- 1.12 Het initiatief "Schone energie voor de eilanden van de EU", dat gericht is op het bevorderen van de energietransitie op de Europese eilanden.

2 HET VOLGENDE ONDERKENNEND:

- 2.1 De EU is met haar interne energiemarkt, inclusief energiewetgeving, met name het pakket "Schone energie voor alle Europeanen", goed toegerust om te zorgen voor concurrentie, meer energie-efficiëntie, hernieuwbare energiebronnen en verbeterde energiezekerheid in Europa, en bewijzen dat het haar menens is met de strijd tegen de klimaatverandering, waarbij zij de keuze van de lidstaten bij het aanpakken van energiearmoede en hun soevereine beslissing over hun energiemix respecteert.
- 2.2 De energiesector zal een belangrijke rol spelen door bij te dragen aan het economisch herstel van Europa na de COVID-19-crisis, te leiden tot een rechtvaardige transitie naar duurzame groei en klimaatneutraliteit en gebruik te maken van de mogelijkheden en stimulansen inzake modernisering en transformatie door particuliere en publieke investeerders in staat te stellen hun investeringsbeslissingen te baseren op de technologieën die nodig zijn om de transitie naar een koolstofarm energiesysteem te waarborgen.

- 2.3 Energiebesparings- en energie-efficiëntiemaatregelen, rechtstreeks gebruik van hernieuwbare energiebronnen, evenals elektrificatie, met name op basis van hernieuwbare bronnen, zijn effectieve en kostenefficiënte maatregelen om in alle relevante sectoren goede vorderingen te maken richting klimaatneutraliteit.
- 2.4 Er zijn gebieden waarop het brandstofgebruik in vervoer en industrie (ook als grondstof) moeilijk op een andere manier koolstofvrij kan worden gemaakt dan door de brandstoffen te vervangen door waterstof of op waterstof gebaseerde brandstoffen, grondstoffen of chemische stoffen.
- 2.5 De toegevoegde waarde die de productie van waterstof door elektrolyse, met name bij gebruik van elektriciteit uit intermitterende hernieuwbare bronnen, kan hebben voor de efficiënte en stabiele werking van het elektriciteitssysteem, terwijl ze tevens mogelijkheden voor langdurige opslag van energie en extra flexibiliteit voor markt- en systeembalancering biedt, naast andere flexibiliteitsopties, zoals beheer aan de vraagkant en energieopslag.
- 2.6 Er moeten verdere stimulansen en een gelijk speelveld voor toekomstige investeringen in decarbonisatie komen, onder meer door de herziening van het EU-ETS en de toepasselijke staatssteunregels van de EU.
- 2.7 De leidende rol van de EU op het gebied van onderzoek en ontwikkeling, duurzame-energietechnologieën, bijvoorbeeld inzake elektrolyse-installaties, industriële innovatie en het gebruik van waterstof, die allemaal noodzakelijk zijn om een aantal energie-intensieve bedrijfstakken en sommige vervoerssectoren op duurzame en kosteneffectieve wijze koolstofvrij te kunnen maken door over te schakelen op waterstof, bij voorkeur uit hernieuwbare bronnen, als grondstof, als brandstof of, indien haalbaar, als basis voor synthetische gassen of vloeistoffen in nieuwe investeringscycli.
- 2.8 Er is een breed scala aan toepassingen voor waterstof en derivaten daarvan in gevallen waarin rechtstreeks gebruik van waterstof niet mogelijk is, maar gezien de huidige hoge kosten en beperkte beschikbaarheid van waterstof, moet de voorkeur worden gegeven aan gebieden die al bijna commercieel levensvatbaar zijn, waarop het gebruik van waterstof en derivaten daarvan tot emissiereductie bijdraagt en energie-efficiënt is, en waarop grote lock-in-effecten kunnen worden voorkomen, of die niet op andere manieren koolstofvrij kunnen worden gemaakt.

- 2.9 Lokale waterstofclusters zoals "hydrogen valleys" zijn een efficiënt startpunt voor het inzetten van veilige en duurzame koolstofarme waterstoftechnologieën en grootschalige toepassingen, en zijn tevens passende ecosystemen om het potentieel van EU-waardeketens te benutten.
- 2.10 De geïnterconnecteerde infrastructuur voor de transmissie en opslag van gas in de EU biedt, waar relevant, een aantal toekomstige mogelijkheden voor de transmissie van waterstof.
- 2.11 Er zijn verschillende vormen van waterstoftransport evenals geclusterde benaderingen van productie en verbruik die efficiënt kunnen blijken en betrouwbare opslag- en leveringsmogelijkheden kunnen bieden, onder meer vloeibare waterstof of in andere energiedragers geïntegreerde waterstof.
- 2.12 Er zijn verschillende veilige en duurzame koolstofarme technologieën voor de productie van waterstof die bijdragen tot snelle decarbonisatie.
- 2.13 Het accent moet liggen op waterstof uit hernieuwbare bronnen gezien de essentiële rol ervan voor het verwezenlijken van de decarbonisatiedoelstelling, en bij de verdere planning en inzet van extra hernieuwbare-energiecapaciteit zal rekening moeten worden gehouden met de extra vraag naar hernieuwbare energie die voortvloeit uit het gebruik van waterstof uit hernieuwbare bronnen.
- 2.14 De toegevoegde waarde van het ondersteunen van een snelle opschaling van de waterstofproductiecapaciteit in de EU en wereldwijd om schaalvoordelen te realiseren voor de totstandbrenging van een concurrerende en liquide markt en om de nodige investeringen aan te trekken.
- 2.15 De kansen voor het benutten van het aanzienlijke potentieel aan hernieuwbare energie in de EU en in niet-EU-landen, waarbij niet alleen de Europese energievoorzieningsbasis wordt vergroot en gediversifieerd, maar ook nieuwe markten voor de uitvoer van technologie worden gecreëerd en derde landen worden geholpen bij hun energietransitie.
- 2.16 Specifiek met betrekking tot onvermijdelijke procesemissies en de tijdelijke aanvulling van de productie van waterstof uit hernieuwbare bronnen voor het opschalen van de waterstofmarkt, kunnen koolstofafvang en -opslag (CCS) en koolstofafvang, -gebruik en -opslag (CCUS) voor de lidstaten die voor deze technologie kiezen, een rol spelen bij de decarbonisatie.

3 GEBRUIKMAKEND VAN

- 3.1 de nationale energie- en klimaatplannen en specifieke nationale waterstofstrategieën, om mogelijkheden voor bespoediging in kaart te brengen, beste praktijken uit te wisselen, gemeenschappelijke trajecten te vinden, regionale samenwerking te bevorderen en acties op EU-niveau af te stemmen op acties van de lidstaten, met inachtneming van hun verschillende startpunten en mogelijkheden;
- 3.2 de Europese faciliteit voor herstel en veerkracht en de nationale plannen voor herstel en veerkracht, ter ondersteuning van de groene transitie met het oog op het halen van de meest recente klimaatstreefcijfers van de Unie voor 2030 en het verwezenlijken van de doelstelling inzake klimaatneutraliteit van de EU in 2050 door investeringen in de totstandbrenging van leidende waterstofmarkten in Europa te bevorderen en de lidstaten te ondersteunen bij het vergroten van de vraag naar en het aanbod van waterstof, met als doel het gebruik van koolstofintensieve energiedragers te vervangen;
- 3.3 de bepalingen van het pakket "Schone energie voor alle Europeanen", ter bevordering van de ontwikkeling van garanties van oorsprong met het oog op een betere traceerbaarheid van waterstof uit hernieuwbare bronnen, ter bevordering van hernieuwbare brandstoffen van niet-biologische oorsprong in het vervoer, en gericht op additionaliteit, een eerlijke vergoeding van flexibiliteit en systeemdiensten, die kunnen worden geleverd door een goed geïntegreerde waterstofsector;
- 3.4 de interne energiemarkt van de EU, met het oog op het opschalen van de waterstofproductie om gezamenlijk schaalvoordelen te realiseren, waardoor verschillende bedrijfsmodellen mogelijk zullen zijn, en op het uitbreiden van de beschikbaarheid van energie- en grondstofleveringen, waarbij vervoerswijzen en opslaginfrastructuur worden ontwikkeld en consumenten de kans wordt geboden om in voorkomend geval gebruik te maken van deze brandstofomschakeling;

- 3.5 de door de Europese Commissie in maart 2020 gepubliceerde nieuwe industriestrategie voor Europa, met initiatieven die bijdragen tot de dubbele transitie en tot het bereiken van strategische autonomie met behoud van een open economie, evenals maatregelen om initiatieven te prioriteren en te versnellen die banen genereren, innovatieve activiteiten stimuleren en het concurrentievermogen vergroten, en de invoering van het nieuwe industriële forum, dat industriële ecosystemen en waardeketens zal analyseren en zal werken aan de gezamenlijke evaluatie, ontwikkeling, bespoediging en coördinatie van bestaande initiatieven;
- 3.6 het EU-ETS, door over te gaan naar een brede stimulans om de emissies te verminderen en externaliteiten in geld uit te drukken, en tevens koolstoflekkage te voorkomen en het concurrentievermogen van de Europese industrie te waarborgen;
- 3.7 de vastgestelde concurrentieregels van de EU, om waar nodig de ontwikkeling van efficiënte opslag- en transportwijzen en infrastructuuropties mogelijk te maken;
- 3.8 het juridische kader en de beginselen van de interne energiemarkt van de EU, om concurrentie, betaalbare prijzen en voorzieningszekerheid te garanderen als basis voor de ontwikkeling van een maataanpak van de regulering van de waterstofsector en een liquide en betwistbare EU-waterstofmarkt te bevorderen;
- 3.9 de mogelijkheden om de bestaande onderling verbonden Europese aardgasnetwerken en opslaginfrastructuur te herbestemmen, als mogelijke basis voor een trans-Europese waterstofinfrastructuur die op duurzame, kosteneffectieve en gecoördineerde wijze ten aanzien van grote productie- en verbruikscentra, naar gelang van het geval, moet worden ontwikkeld, waarbij wordt erkend dat waterstofclusters een onmiddellijke korte- en middellangetermijnoptie vormen voor het implementeren van oplossingen voor waterstof;

- 3.10 internationale waardeketens, door te steunen op de betrouwbare handelspartners en -routes en de beschikbare internationale samenwerking en partnerschappen buiten Europa als potentieel voor kostenconcurrerende hernieuwbare waterstof, en tevens bij te dragen aan de bevordering van technologieën voor hernieuwbare energie in die landen, waarbij een economisch en ecologisch gelijk speelveld voor de Europese waterstofproductie wordt gehandhaafd;
- 3.11 samenwerkingsinstrumenten die grootschalige grensoverschrijdende gezamenlijke investeringsprojecten mogelijk maken zoals in een IPCEI inzake waterstof, of gezamenlijke aanbestedingen op grond van Richtlijn 2018/2001 inzake hernieuwbare energie voor de productie van waterstof uit hernieuwbare bronnen, en de steun die de Europese Commissie voor dit proces biedt door de inspanningen te coördineren, richtsnoeren te verstrekken en er rekening mee te houden dat een waterstofmarkt lastig tot stand te brengen is met behoud van het internationale concurrentievermogen;
- 3.12 nieuwe partnerschapsvormen met internationale particuliere en publieke belanghebbenden om een pijplijn van duurzame investeringsprojecten in de hele waterstofwaardeketen te ontwikkelen, bijvoorbeeld in het kader van de initiatieven Mission Innovation en Clean Energy Ministerial, evenals van de samenwerking in internationale instellingen, naargelang het geval, zoals het Internationaal Energieagentschap (IEA) en het Internationaal Agentschap voor hernieuwbare energie (Irena).

4 WIJST EROP DAT

- 4.1 de Europese Commissie en de lidstaten meer werk moeten maken van sectorintegratie, inclusief winst op het gebied van energie-efficiëntie, rechtstreekse elektrificatie en de rol en bijdrage van waterstof, met name uit hernieuwbare bronnen, aan decarbonisatie, herstel en concurrentievermogen;
- 4.2 de markt voor waterstof op EU-niveau snel op duurzame en kosteneffectieve wijze moet worden uitgebreid, vooral voor de sectoren die moeilijk met andere middelen koolstofvrij kunnen worden gemaakt, en dat er gebruik moet worden gemaakt van leercurves om geleidelijk tot meer kostenefficiëntie te komen;

- 4.3 actief EU-potentieel voor hernieuwbare waterstof uit elektriciteit, met name uit de meest kosteneffectieve hernieuwbare bronnen, moet worden ontwikkeld;
- 4.4 particuliere investeringen moeten worden gestimuleerd, onder meer via bestaande financiële instellingen, fondsen en instrumenten van de EU, zoals de Europese Investeringsbank, het investeringsplan voor een duurzaam Europa, het Innovatiefonds, de Europese structuur- en investeringsfondsen en de Connecting Europe Facility, evenals via het opzetten van innovatieve instrumenten, zoals "carbon contracts for difference" (CCfD's), die bijdragen tot de doelstelling inzake klimaatneutraliteit van de EU in 2050;
- 4.5 moet worden overgegaan tot de ontwikkeling van een visionaire en ambitieuze routekaart en strategie voor klimaatneutraliteit in de eindgebruiksectoren met betrekking tot waterstof en derivaten daarvan, waarbij sectorale en regionale benaderingen in acht moeten worden genomen en flexibele beleidsoplossingen nodig zijn die bijdragen aan de doelstelling van een klimaatneutrale EU in 2050;
- 4.6 infrastructuuropties moeten worden bezien waarbij rekening wordt gehouden met verschillende implementatiepatronen met betrekking tot de efficiënte en betaalbare levering van binnenlandse en, indien nodig, ingevoerde waterstof en derivaten daarvan en met de gevolgen voor het opzetten van mededingings- en regelgevingskaders;
- 4.7 een geïntegreerde netwerkplanningaanpak voor alle energiedragers moet worden vastgesteld, rekening houdend met productie, transport, opslag en gebruik, waarbij bij voorkeur gebruik wordt gemaakt van herbestemde EU-infrastructuur voor waterstoftransport, en het subsidiariteitsbeginsel wordt geëerbiedigd;
- 4.8 specifieke oplossingen in momenteel minder goed geconnecteerde, perifere of geïsoleerde regio's, zoals eilanden, moeten worden beoordeeld met het oog op de ontwikkeling van een duurzame waterstofmarkt en de bijbehorende infrastructuur;
- 4.9 van de positieve externe effecten van binnenlandse productie van hernieuwbare waterstof voor systeemintegratie actief gebruik moet worden gemaakt door verhoging van het efficiëntie- en flexibiliteitspotentieel, waarbij tevens netwerkcongestie wordt voorkomen en bijgevolg grotere aandelen hernieuwbare energie kunnen worden geproduceerd;

- 4.10 de vereisten moeten worden beoordeeld van een kader voor de inrichting van een transparante, concurrerende en liquide waterstofmarkt, waarbij de integriteit van de interne gas- en elektriciteitsmarkt en eerlijke nettarieven worden gewaarborgd en er tevens flexibele bedrijfsmodellen worden toegelaten;
- 4.11 de ondersteunende rol van koolstofbeprijzing adequaat moet worden verantwoord, waarbij een gelijk speelveld en internationaal concurrentievermogen worden gewaarborgd;
- 4.12 er voor een gelijk speelveld tussen sectoren en energiedragers moet worden gezorgd wat nettarieven, belastingen en heffingen betreft;
- 4.13 investeringen in onderzoeks- en innovatieprojecten op Europees, nationaal en regionaal niveau die erop gericht zijn het potentieel van waterstof te benutten, moeten worden gepromoot om de efficiëntie te vergroten en synergieën tussen Europese, nationale en regionale programma's te bevorderen, en bij te dragen aan het doel van EU-klimaatneutraliteit in 2050;
- 4.14 investeringscycli in de sectoren energie en industrie in aanmerking moeten worden genomen om lock-in-effecten en verzonken investeringen te voorkomen;
- 4.15 de consumenten een keuze moet worden gegeven door de oorsprong van gassen en de CO₂- en andere-broeikasgasvoetafdrukken ervan gedurende de volledige levenscyclus, inclusief vervoer, evenals de productiewijze en de totale brandstofmix bekend te maken, waarbij naar een EU-norm wordt gestreefd en tevens de traceerbaarheid in de hele waardeketen wordt gegarandeerd en de reeds geleverde standaardiseringsinspanningen worden benut;
- 4.16 gebruik moet worden gemaakt van het potentieel voor binnenlandse waterstofproductie, waarbij tevens de internationale samenwerking op het gebied van waterstof wordt versterkt, om met name de inspanningen voor het produceren en invoeren van waterstof uit hernieuwbare bronnen op te voeren - vooral indien de partners een groot potentieel op het gebied van hernieuwbare energie hebben - en zich daarbij te richten op de volledige waardeketen en te streven naar de totstandbrenging van een mondiale, concurrerende, liquide en duurzame waterstofmarkt en tegelijkertijd minder afhankelijk te worden van invoer.

5 ROEPT DE EUROPESE COMMISSIE OP

- 5.1 de positie van Europa als koploper op het gebied van innovatie en industrieel concurrentievermogen te versterken door ten volle gebruik te maken van het potentieel van de Europese Onderzoeksruimte (EOR), door partnerschappen te versterken en te zorgen voor adequate middelen voor onderzoek naar en de ontwikkeling en inzet van de nodige technologieën en door investeringen te vergemakkelijken, onder meer door middel van herziene staatssteunregels.
- 5.2 de EU-waterstofstrategie verder uit te werken en operationeel te maken, en daarbij het traject naar de doelstellingen van de routekaart met behulp van gezamenlijke programma's en op een kostenefficiënte wijze uit te tekenen, met inachtneming van de prioriteit van het energie-efficiëntie-eerstbeginsel, rechtstreeks gebruik van hernieuwbare energiebronnen en elektrificatie, met name uit hernieuwbare bronnen.
- 5.3 de samenwerking tussen lidstaten op het gebied van strategische waardeketens te ondersteunen en te faciliteren, met name het opzetten van een of meer IPCEI's inzake waterstof, en de Raad geregeld te informeren over de vorderingen met de IPCEI's inzake waterstof en de Europese alliantie voor schone waterstof, en richtsnoeren te verstrekken voor de interpretatie van de staatssteunregels van de EU, in het bijzonder van artikel 23 van de mededeling (2014/C 188/02).
- 5.4 een integraal indelings- en certificeringskader voor gasvormige energiedragers, onder meer voor waterstof en derivaten daarvan, uit binnenlandse en ingevoerde productie, te ontwikkelen dat informatie bevat over duurzaamheid en over de CO₂- en andere-broeikasvoetafdrukken gedurende de hele levenscyclus inclusief vervoer, evenals over de productiemethode ervan en de totale brandstofmix, en traceerbaarheid te waarborgen.
- 5.5 op basis van passende criteria als bedoeld in Richtlijn 2018/2001 inzake hernieuwbare energie, waaronder additionaliteitscriteria, een betrouwbare en werkbare Uniemethode te ontwikkelen die moet worden toegepast indien er elektriciteit wordt gebruikt voor de productie van in de vervoersector te gebruiken hernieuwbare vloeibare en gasvormige brandstoffen van niet-biologische oorsprong.

- 5.6 benaderingen te omschrijven voor het voorkomen van kosten in verband met verzonken investeringen en ervoor te zorgen dat de transitie niet wordt belemmerd door lock-in-effecten.
- 5.7 rekening te houden met de mogelijkheid om de voorzieningszekerheid te verbeteren door het productiepotentieel van de EU te benutten, door verdere diversificatie van invoer-mogelijkheden en een algehele vermindering van de afhankelijkheid van invoer, en daarbij de betrouwbaarheid van bestaande energiepartnerschappen te erkennen.
- 5.8 de creatie van waterstofclusters in de hele EU te bevorderen, met name voor moeilijk te decarboniseren eindgebruiksectoren, en tevens de lidstaten te steunen bij het verbinden van deze clusters op lange termijn, waarbij het potentieel van aardgassystemen voor geleidelijke omzetting in op waterstof gebaseerde systemen indien nodig wordt verhoogd.
- 5.9 het kader voor het tienjarenplan voor netwerkontwikkeling (TYPDP) te verbeteren om er gasvormige waterstof en efficiënte integratie-interfaces tussen de planning van waterstof- en elektriciteitsnetwerken en netwerken van gas op methaanbasis op te nemen.
- 5.10 gebruik te maken van de aanstaande herziening van de verordening betreffende het trans-Europees energienetwerk (TEN-E) om de inhoud ervan af te stemmen op de Europese Green Deal teneinde bij te dragen aan klimaatneutraliteit in 2050 en zodoende de ontwikkeling te ondersteunen van een specifiek waterstofnet, als daar een betrouwbare en duurzame vraag naar is, bij voorkeur op basis van de herbestemming van bestaande¹ gasinfrastructuur, indien dat de kostenefficiënte oplossing is.
- 5.11 de verordening energiestatistieken te wijzigen om waterstof als afzonderlijk product op te nemen in de energiestatistieken.
- 5.12 de ondersteunende rol van koolstofbeprijzing te bezien en te beoordelen hoe deze verder kan bijdragen tot de ontwikkeling van de waterstofmarkt.
- 5.13 te beoordelen hoe stimulansen met betrekking tot belastingen en heffingen bevorderlijk zijn voor systeemoptimalisatie en een verkeerde toewijzing van investeringen kunnen voorkomen.

¹ Deze tekst heeft betrekking op de herbestemming van bestaande gasinfrastructuur. Hiermee wordt niet vooruitgelopen op de mogelijke herbestemming van gasinfrastructuur die in ontwikkeling of gepland is, met inbegrip van projecten waaraan een PGB-status (project van gemeenschappelijk belang) is toegekend. Tevens moet de nodige aandacht worden besteed aan lidstaten die niet op het trans-Europees gasnetwerk zijn aangesloten.

- 5.14 de voornaamste beginselen van de interne energiemarkt goed te benutten om voor concurrentievermogen en evenwichtige investeringssignalen te zorgen bij het ontwikkelen van een "fit-for-purpose"-benadering voor de regulering van opkomende waterstofmarkten.
- 5.15 terdege rekening te houden met de interacties tussen de verschillende onderdelen van het energiesysteem, en daarbij optimaal gebruik te maken van elkaar ondersteunende effecten van waterstof en de elektriciteitssector, en de efficiëntie en stabiliteit van het netwerk te ondersteunen.
- 5.16 samen met de lidstaten de internationale samenwerking te verdiepen en markten voor Europese technologieën en grondstoffen te ontwikkelen, mede met betrekking tot waardeketens, handelsroutes en gemeenschappelijke mondiale normen, waaronder milieunormen en -certificering, ook voor de handel tussen lidstaten met doorvoer door derde landen.
- 5.17 onder meer met normen en technische standaarden te zorgen voor de interoperabiliteit van vervoer- en opslagsystemen voor aardgas en vervoer- en opslagsystemen voor waterstof, ook die welke grensoverschrijdend van belang zijn en die welke met derde landen zijn verbonden.
- 5.18 bij de herziening van de richtsnoeren staatssteun ten behoeve van milieubescherming en energie (EEAG) rekening te houden met deze Raadsconclusies, en aldus bij te dragen tot de klimaatneutraliteit van de EU in 2050, zonder onnodige concurrentievervalsingen en met minder risico op een subsidierace tussen de lidstaten.
-